

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง คำประสม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำประสม
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำประสม

คำประสม คือ คำที่สร้างจากคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไป เกิดเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่ แต่ยังมีเค้าของความหมายเดิม ส่วนมากมักเป็นการประสมคำระหว่างคำไทยกับคำไทยแต่อาจมีคำประสมบางคำที่ประสมระหว่างคำไทยกับคำภาษาอื่น

ลักษณะสำคัญของคำประสม

๑. เกิดจากคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไปมาประสมกัน แล้วเกิดความหมายใหม่แต่ยังมีเค้าความหมายเดิมอยู่ เช่น

ลูกน้ำ หมายถึง ลูกของยุง
ลูก หมายถึง บุตร
น้ำ หมายถึง ของเหลว

พ่อตา หมายถึง พ่อของภรรยา
พ่อ หมายถึง สามีของแม่
ตา หมายถึง พ่อของแม่

๒. สามารถแยกเป็นคำ ๆ ได้ และคำที่แยกได้แต่ละคำมีความหมายต่างกัน เมื่อนำมารวมกันความหมายต่างจากคำเดิม เช่น

คอ หมายถึง ส่วนร่างกายที่ต่อศีรษะกับตัว
ห่าน หมายถึง ชื่อนกจำพวกเป็ด คอยาว
คอห่าน หมายถึง ส่วนของโถส้วม

แม่ หมายถึง หญิงผู้ให้กำเนิด
บ้าน หมายถึง ที่อยู่อาศัย
แม่บ้าน หมายถึง หญิงผู้จัดการงานในบ้าน

๓. คำที่มาประสมกันจะเป็นคำมูลในภาษาใดก็ได้ เช่น

เข็มทิศ (ไทย + สันสกฤต)

รถแก่ง (บาลี + จีน)

ห้องโชว์ (ไทย + อังกฤษ)

ราชวัง (บาลี + ไทย)

๔. ประสมที่เกิดจากคำมูล ซึ่งมีลักษณะเป็นการย่อคำหลาย ๆ คำ ส่วนมากมักจะขึ้นต้นด้วยคำว่า นัก ชาว ช่าง หมอ ผู้ ของ เครื่อง (หนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย เรียกว่า คำประสาน) เช่น

นัก	นักร้อง	นักเขียน	นักเรียน
ชาว	ชาวบ้าน	ชาวเมือง	ชาวนา
ช่าง	ช่างไม้	ช่างเสริมสวย	ช่างไฟฟ้า
หมอ	หมอดู	หมอความ	หมอผี
ผู้	ผู้ใหญ่	ผู้ดี	ผู้อำนวยการ
ของ	ของใช้	ของไหว้	ของเล่น
เครื่อง	เครื่องมือ	เครื่องบิน	เครื่องมือ
ที่	ที่นอน	ที่ดิน	ที่เขียบูหรี

